گردشگری

حل مشکل ارزی با مستر کارت ایرانی

شرایط اقتصادی کشورمان و تشدید تحریم‌ها، گردشگران خارجی را هم به دردسر انداخته و با تنگناهایی مواجه کرده. برای رفع این تنگناها چاره‌هایی اندیشیده شده، از جمله تهیه و صدور کارتی با نام مستر کارت که می‌تواند مشکلات ارزی گردشگران را برطرف کند.

احسان کدخدایی، مدیر این پروژه که به‌تازگی تفاهم‌نامه همکاری را با معاونت سرمایه‌گذاری سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری امضا کرده، درباره این کارت اعتباری که مشابه مستر کارت است، گفت: گردشگران خارجی که وارد ایران می‌شوند بویژه از کشورهایی که اختلاف ارزی زیادی با ما دارند با معضلات نقد کردن ارز مواجه می‌شوند. در تفاهم‌نامه‌ای که با معاونت سرمایه‌گذاری امضا شد، قرار شده از طریق پلتفرم‌های بانکی کشور این مشکل حل شود.

به گفته وی، در این روش ارز گردشگر یا از طریق اسکناس یا مستر و ویزا کارت به کارت ارزی که در ایران کاربرد دارد، تبدیل می‌شود. مثلا اگر گردشگر صد دلار بدهد، یک کارت بانکی با همین میزان اعتبار دریافت می‌کند.

کدخدایی افزود: این بستر بیشتر برای آژانس‌های گردشگری که تور به ایران وارد می‌کنند آماده شده است. روش کار هم به این شکل است که آژانس در این پلتفرم ثبت‌نام می‌کند، دسترسی به پرتال فراهم می‌شود، کارت‌ها در اختیارش قرار می‌گیرد که آنها را با گردشگر تبادل می‌کنند. ظاهرا این پروژه آماده است فقط باید جلسه‌ای با آژانس‌های اصلی کشور برگزار شود، چون آنها قرار است برای شارژ کردن کارت‌ها به حساب‌ها دسترسی داشته باشند و باید ضمانت لازم گرفته شود تا این سرویس در اختیار آنها قرار داده شود. سرویس تحت وب است و از همه جای دنیا دسترسی دارد.

قانون جامع گردشگری تدوین می‌شود

در نمایشگاه گردشگری امسال، همه دست پر آمدند، از جمله جواد واحدی، مدیرکل امور مجلس سازمان میراث فرهنگی که خبر تدوین قانون جامع گردشگری را با خود به نمایشگاه آورد. واحدی گفت: با تعامل و همکاری با مرکز پژوهش‌های مجلس، قوانین و طرح‌های متعدد بررسی شده و به صورت مدون به دستگاه‌ها ابلاغ می‌شود تا بتوانند در حوزه گردشگری رویکرد مناسبی در سرمایه‌گذاری داشته باشند./ میراث آریا

روستا و دریا در دستور کار گردشگری مازندران

مدیرکل میراث فرهنگی مازندران از برنامه‌ریزی برای سفر ارزان در نوروز ۹۸ به این استان خبر داد و گفت: در همین راستا ستاد اجرایی خدمات سفر در استان و شهرستان‌ها تشکیل شده است.

سیف‌ا... فرزانه، روستا و دریا را دو دستور کار مهم گردشگری مازندران معرفی کرد و افزود: با توجه به اهمیت معرفی آداب و رسوم و فرهنگ مردمان مازندران، برنامه‌ریزی‌ها در خصوص توسعه و ارتقا گردشگری روستاهای مازندران صورت گرفته است.

اخبار خوش از پرونده ارسالی «مهارت‌های ساختن و نواختن دوتار» به یونسکو

انتشار جهانی دوتار

فارابی حدود هزار سال پیش و در کتاب موسیقی کبیر، اسم تنبور را آورده و درباره مواردی چون نت و دستان بندی نگاشته است. هرچند دوتار چون چنگ ایرانی و بر اساس نگاره‌ای در چغامیش شوش، سابقه‌ای ۴۰۰۰ تا ۵۰۰۰ ساله دارد

فاطمه مرادزاده
ایران

وقتی که پای ثبت آثار جهانی به میان می‌آید؛ صحبت از آثار ملموس است و ناملموس؛ دو بالی که در کنار هم و با کمک هم، حافظ فرهنگ و تمدن و تاریخ و داشته‌های یک ملت و سرزمین هستند. این یعنی به همان اندازه که ثبت جاذبه‌های تاریخی و طبیعی یک کشور به عنوان آثار ملموس در میراث جهانی، مهم است و باارزش، ثبت آثاری که دربردارنده سنن، آیین و آداب و رسوم، دانش‌ها و ورزش‌های بومی و موسیقی سنتی و محلی هم می‌شود نیز مهم است و حافظ میراث فرهنگی و تمدنی یک سرزمین. تاکنون ۱۳ اثر ناملموس کشورمان به ثبت جهانی رسیده که آخرین‌هایش، ثبت «چوگان‌بازی سوار بر اسب همراه با روایتگری و موسیقی» و «هنر ساختن و نواختن کمانچه» بود که سال گذشته در فهرست بهترین‌های یونسکو قرار گرفتند. نشست میراث جهانی ناملموس هر دو سال یک‌بار برگزار می‌شود و مسؤولان سازمان میراث فرهنگی کشورمان برای نشست آینده که قرار است پاییز امسال (۲۰۱۹) برگزار شود، پرونده «مهارت‌های دستی ساختن و نواختن دوتار» را تهیه و راهی یونسکو کرده‌اند.

پرونده مهارت‌های دستی ساختن و نواختن دوتار سال گذشته میلادی (۲۰۱۸) به دو زبان فرانسه و انگلیسی تهیه و به یونسکو ارسال شده و ظاهرا اکنون در مرحله ارزیابی توسط کارشناسان یونسکو است.

دوتار، یکی از سازهای مهم موسیقی سنتی ایرانیان است که سبقه‌ای چند هزار ساله در ایران دارد و طبق پژوهش‌های صورت گرفته، نواختن آن در سراسر ایران فرهنگی یعنی آسیای میانه امروز (از چین، هند، پاکستان و افغانستان گرفته تا کشورهای شمال دریای کاسپین) رواج داشته و جالب این‌که در تمامی این مناطق با نام دوتار از آن یاد می‌شود. همین امر کار ایران را برای ثبت جهانی آن سخت‌تر می‌کند، زیرا هرکدام از کشورهای مذکور می‌توانند پرونده دوتار را تهیه و به یونسکو ارسال و فرصت ثبت این ساز را از ایران بگیرند، کما این‌که چند سال پیش جمهوری آذربایجان توانست با ثبت جهانی تار، کام ایرانیان را تلخ کند. برای این‌که این قصه تلخ دوباره تکرار نشود، ظاهرا مسؤولان میراث فرهنگی چاره‌ای ساختند و آن طور که بهروز وجدانی، پژوهشگر موسیقی اقوام ایران و تدوینگر و مدیرمسؤول پرونده می‌گوید: ۱۸ ماه قبل از بررسی نهایی یونسکو، پرونده را ارسال کرده‌اند تا یونسکو زودتر قبول کند پرونده‌ای مانند هنر و مهارت‌های سنتی ساختن و نواختن دوتار از طرف جمهوری اسلامی ایران ارسال شده است. قرار است نتایج این پرونده پس از بررسی هیات داوری و ارزیاب در آذر سال ۹۸ طی اجلاسی که در کشور کلمبیا به میزبانی یونسکو برگزار می‌شود، به صورت نهایی اعلام شود.

وجدانی، پرونده مهارت‌های دستی ساختن و نواختن دوتار را جزو پروژه‌های ملی دانسته و گفته، از همین‌رو، این پرونده مانند پروژه کمانچه به صورت مشترک به یونسکو ارسال نشده و وقتی پرونده باز می‌شود کشورهای دیگری که در این زمینه صاحب ارائه پروژه‌ای هستند، می‌توانند به پرونده ملحق شوند.

مسافری از تربت

صادق مهدوی، ۴۲ سال دارد و دوتار نواز است؛ هم حرفه‌ای دوتار می‌زند و هم آموزش می‌دهد. موسیقی را از مرکز حفظ و اشاعه موسیقی ایرانی از سال ۱۳۷۵ با تنبور شروع کرده و از محضر اساتیدی چون افشین رامین و مرحوم داوود عزیزی در ابتدای راه بهره برده. از سال ۷۸ هم محضر استاد علی‌اصغر بیانی را درک کرده و دوره‌های ردیف موسیقی ایرانی را فراگرفته و بعد هم پای درس استاد مجید کیانی نشسته است.

همه این دوره‌های آموزشی برایش باارزش است، اما شاید هیچ کدامشان لذت درک موسیقی را آنچنان به او نچشانده که نشستن بر کرسی تلمذ دوتارنوازی استاد مرحوم عبدا... سرور احمدی؛ دوتار نواز تربت جامی.

حضور در کلاس‌های استاد بیانی، باعث آشنایی‌اش با مرحوم سرور احمدی و فراگیری حرفه‌ای دوتارنوازی می‌شود.

مهدوی هم خبر ارسال پرونده مهارت‌های ساخت و نواختن دوتار نوازی به یونسکو را شنیده و از بابت آن خوشحال است: «البته دوتارنوازی سازی نیست که تنها در ایران نواخته شود و در سراسر ایران فرهنگی (ایران قدیم) رواج داشته و دارد، حتی هنوز در مناطقی در چین دقیقا با تلفظ دوتار آن را صدا می‌کنند.

در کشور ما هم در مناطق شرق یعنی خراسان بزرگ، در شمال کشور (مازندران و گلستان و تالش گیلان) و در غرب کشور یعنی کرمانشاه و کردستان، ساز دوتار وجود دارد و نواخته می‌شود. شکل کلی تار در تمام این مناطق شبیه هم است، اما در جزئیات تفاوت‌هایی دارد؛ هم در شیوه اجرا و نوازندگی و هم در ساختار ساز؛ مثلا تعداد نت‌هایی که روی دسته، بسته می‌شود. در هر منطقه هم ممکن است نامی داشته باشد؛ مثلا تنبورک، تنبور و دوتار. درواقع دوتار نوعی تنبور است؛ همان تنبور شرق خراسان که به آن امروز دوتار می‌گویند.»

این هنرمند دوتارنواز می‌گوید ای کاش پرونده به نام ایران فرهنگی به یونسکو ارسال می‌شد تا هم کشور دیگری مدعی ثبت این ساز ایرانی نشود و هم به دیگر کشورها یادآوری شود که روزی بخشی از ایران بزرگ و قوم ایرانی بوده‌اند.

نظری که البته فرهاد نظری، مدیرکل ثبت آثار تاریخی کشورمان به شدت با آن مخالف است و با اشاره به دلایلی می‌گوید مطرح کردن عنوان ایران فرهنگی ممکن است به نارضایتی کشورهای همسایه و ایجاد اختلاف منجر شود.

امیدواریم

فرهاد نظری، مدیرکل دفتر ثبت آثار تاریخی سازمان میراث فرهنگی درخصوص نتیجه احتمالی ثبت پرونده دوتار به جام جم می‌گوید خوشبختانه تا اینجای کار بازخورد منفی از کارشناسان یونسکو ندیدیم و این یعنی پرونده بدون ایراد و اشکال بوده و احتمال ثبت جهانی آن زیاد است.

وی معتقد است که دوتار نوازی هر منطقه از کشورمان این ظرفیت را دارد که موسیقی شان به تنهایی ثبت جهانی شود، اما چون اجلاس جهانی میراث ناملموس هر دو سال یک‌بار برگزار می‌شود، ثبت دوتارنوازی تمام مناطق ایران حدود ده سال به طول خواهد کشید و این فرصت ثبت سایر آثار ناملموس ایران را از ما خواهد گرفت، برای همین ترجیح دادیم که یک پرونده کلی برای دوتارنوازی تهیه شود که شامل دوتار در خراسان شمالی و جنوبی و رضوی و گلستان و مازندران و... می‌شود.

دزفول جشنواره سفرنگاری برگزار می‌کند

جشنواره سفرنگاری در شبکه‌های اجتماعی، سابقه چندانی در کشورمان ندارد. اولین جشنواره از این نوع، مرداد امسال در آذربایجان غربی و با عنوان ماکوگرام برگزار شد و هدفش معرفی جاذبه‌های ناشناخته منطقه آزاد ماکو بود. حالا قرار است دومین جشنواره در همین راستا در دزفول برگزار شود تا پرده از رخ جاذبه‌های این شهر تاریخی بردارد.

عضو هیأت‌رئیسه فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری درباره این جشنواره گفت: جشنواره دزفول‌گرام به منظور معرفی شهرستان دزفول و ظرفیت‌های گردشگری آن به مردم کشور و دنیا به کمک ابزار فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی، به مدت سه روز در اسفندماه امسال و به همت شهرداری دزفول در شهرستان دزفول برگزار می‌شود.

آرش نورآقایی تصریح کرد: نویسندگان وبلاگ‌ها، وب‌سایت‌ها و صفحات اینستاگرام به هر دو زبان انگلیسی و فارسی مجاز به شرکت در این رویداد هستند. هیچ نوع محدودیت سنی برای شرکت در حوزه‌های مختلف جشنواره وجود ندارد و صاحبان وبلاگ، وب‌سایت‌ها و صفحه‌های اینستاگرام برای شرکت در جشنواره باید در وب‌سایت etravelgram.ir ثبت‌نام کنند.

عضو هیأت‌رئیسه فدراسیون جهانی راهنمایان گردشگری درخصوص موضوع بخش مسابقه جشنواره دزفول‌گرام هم گفت: موضوع مستندات باید در یکی از حوزه‌های سفر، گردشگری، عکاسی، محیط زیست، حیات‌وحش، صنایع‌دستی، خوراک، تاریخ، سبک زندگی و آداب و رسوم اقوام ایران و جهان باشد. موضوع برای شرکت‌کنندگان در بخش انگلیسی، آزاد بوده و محدودیتی ندارد.

مدیرمسؤول مجله گیلگمش به عنوان یکی از برگزارکنندگان جشنواره دزفول‌گرام یادآور شد: این جشنواره کار خود را از ۲۱ اسفند ماه سال جاری به مدت سه روز آغاز خواهد کرد و علاقه‌مندان می‌توانند از تاریخ ۲۶ بهمن تا ۱۵ اسفند ۱۳۹۷ ثبت‌نام کنند.

علاقه‌مندان برای اطلاعات بیشتر می‌توانند با دبیرخانه جشنواره سفرنگاری دزفول‌گرام از طریق دفتر فصلنامه گیلگمش با تلفن ۰۲۱۶۶۹۴۲۶۶۰ و ایمیل info@etravelgram.ir تماس بگیرند./ جام جم

گردشگری هم صاحب سفیر شد

دوازدهمین نمایشگاه گردشگری، دستاوردهای ریز و درشت بسیاری داشت. یکی از این دستاوردها، انتخاب سفیر گردشگری بود که حکمش به نام مجید مظفری، بازیگر سینما و تلویزیون کشورمان زده شد.

سنت انتخاب سفیر از سوی سازمان میراث فرهنگی، صنایع‌دستی و گردشگری از زمان ریاست زهرا احمدی‌پور، مدیر سابق سازمان میراث فرهنگی گذاشته شد. اولین سفیر هم ساره بیات، بازیگر سینما و تلویزیون بود که به عنوان سفیر صنایع‌دستی در سال ۹۶ انتخاب شد. عملکرد منفعلانه بیات اما طی یک سال گذشته دستاویز انتقادهای بسیاری هم به خود این بازیگر و هم معاونت صنایع‌دستی شده است.

اکنون معاونت گردشگری تصمیم گرفته به منظور معرفی هر چه بیشتر جاذبه‌های کشورمان، سفیری برای خود از میان چهره‌های معروف داشته باشد و بر همین اساس مجید مظفری به عنوان بازیگری بی‌حاشیه، از سوی رئیس شرکت مادر تخصصی شرکت توسعه گردشگری و مشاور رئیس سازمان میراث فرهنگی، به عنوان سفیر گردشگری معرفی شده است.

و اما پاسخ این پرسش که مجید مظفری چگونه می‌تواند به گردشگری کشورمان کمک کند، از این قرار است که او انتخاب شده تا در یک مستند سفر حضور داشته باشد و به معرفی ایران بپردازد، به این ترتیب به همراه یکی از جوانان کشور به سفر بروند تا از مناطق گردشگری دیدن کنند و تجربیات خود را در دسترس عموم مردم قرار دهند و به عبارتی مبلغ گردشگری ایران شوند. ظاهرا این گروه کوچک تاکنون از چند شهر گردشگری ایران هم دیدن کرده و سفرهایشان همچنان ادامه دارد.

مجید مظفری در حاشیه نمایشگاه گردشگری دراین خصوص گفت: ایران جاذبه‌های گردشگری زیادی دارد، اما به آن توجهی می‌شود.

مظفری عقیده دارد هر کشوری را مردم آن کشور آباد می‌کنند، پس ایرانی‌ها باید در زمینه تبلیغ گردشگری ایران و معرفی امنیت آن به مردم کشورهای دیگر بسیار فعالیت و زمینه را برای جذب گردشگران کشورهای خارجی مهیا کنند. به اعتقاد او در این زمینه استفاده از هنرمندان نیز برای تبلیغ گردشگری ایران بسیار مفید خواهد بود، کما این‌که هنرمندان نیز از این طرح‌ها حمایت خواهند کرد.

طراح: بیژن گورانی

جدول شماره ۵۳۲۵

جدول عادی

افقی: ۱) مرد سالخورده - مستعمل - ریه ۲) منزل آذری - مکان‌ها - ایشان ۳) طمع - نام تعدادی از فراعنه مصر قدیم - حساب‌شده ۴) مسؤول تقسیم آب در مزارع - مرکز استان الانبار در عراق - پسوند شباهت ۵) نام کوچک هیتلر - قلب قرآن ۶) عنصری که برخی از خواص فلزات و غیر فلزات را دارد - براندازی حکومت از طریق نظامی - کلاه الف ۷) معما - کتاب زرتشت - زین و برگ اسب ۸) زیبا - بین زنجان و تبریز - بی‌حیا ۹) فرومایه - موزه مینیاتور ایران - شهری در فارس ۱۰) کام - دوره‌ای از بیماری - صندوق بین‌المللی کمک به کودکان ۱۱) پوشیده و پنهان - باب روز ۱۲) ناپدید کردن - ملال‌آور - دشنام ۱۳) جست‌وجوگر - از نیروهای سه‌گانه ارتش - نت سوم ۱۴) آفریدگار - خشکی مزاج - اسب خالدار ۱۵) طاقچه بالا - هراس - سازمان توسعه صنعتی سازمان ملل متحد.

عمودی: ۱) کتابی مشهور از اقبال لاهوری - ظالم ۲) نوعی مسلسل دستی سبک - کلاه بارانی - خداپرست پیش از ظهور اسلام ۳) تکرار حرفی - قطع طریق - کوتاه و مختصر ۴) هم‌معنی - کتاب ثبت رکوردهای جهانی - تنبل جالیزی ۵) بیماری مرگبار غرب آفریقا - پیشوا ۶) تله - ضرورت - سالاد سیب‌زمینی ۷) ولخرج - وربد - بادمجانش آفت ندارد ۸) پسر امام حسن(ع) - نوشتن - نام خداوند در دین یهود ۹) سخن بی‌پرده - بالکن - الهه عشق ۱۰) بسته شدن - ترسناک - آینده ۱۱) فنا - بیمار روحی ۱۲) متحیر - فلانی - آشکار ۱۳) گاز نجیب سبک - ریاضیدان یونانی و صاحب کتاب اصول هندسه - B ۱۴) شهیدان - معیار - سنگی قیمتی ۱۵) شهر آرامگاه شیخ ابوالحسن خرقانی - مسابقه‌ای با هدف تقویت روحیه کارآفرینی دانش‌آموزان در شبکه آموزش سیما.

جدول ویژه

افقی: ۱) دکوراسیون - ساروج کنونی - مجرای خون ۲) ویژگی‌های شخصیتی و فرهنگی فرد - سر به هوا - ظرف هنری ۳) حرف آزاردهنده - رویداد - ایالتی در آمریکا ۴) شهرستانی در هرمزگان - رودخانه‌ها - زمان مرگ ۵) پست فطرتی - چشم به راه ۶) نوعی آش نذری - از ماه‌های فرنگی - بتی در عصر جاهلی ۷) روش - ویروس کشنده سارس - تایچه ۸) نوعی مسلسل دستی سبک - رجحان - از آلات موسیقی ۹) پنبه‌زن - از آرایه‌های ادبی - باد ۱۰) ویتامینی که در بدن ذخیره نمی‌شود - دریانورد انگلیسی قرن هجدهم - نورسنج ۱۱) ضربه‌ای در بدمینتون - غذای ظهر ۱۲) از حروف یونانی - مرطوب - تخریب‌کننده اموال عمومی ۱۳) نویسنده برزیلی کتاب کوه پنجم - پهنک برگ را به ساقه متصل می‌کند - اندک ۱۴) لازم - بزرگواری - فضای ذهنی ۱۵) سنگریزه - آماسیده - غذایی ایرانی و خوشمزه.

عمودی: ۱) با نگاه دقیق و کنجکاوانه - تلاشگر ۲) بشقاب پرنده - همسایه روسیه - قدرت ۳) ماه دهم - سارق چیزهای کم‌ارزش - خالو ۴) دارای تمایز - پدر عمار - اسب چاپار ۵) شهری در شهرستان نائین - نوعی پارچه نازک پشمی ۶) بافتن - سختی کشیده - لباس سنتی زنان ژاپنی ۷) حواله - ماوراءالنهر - خشکی ۸) فرمان کشتی - علم وراثت - نانخورش ۹) بله انگلیسی - همیشه - قسمتی از گوش ۱۰) قرمز مایل به نارنجی - نوعی نارنگی - دومین حرف یونانی ۱۱) نامی برای بلدرچین - دلیر ۱۲) کرکس - پیدایش - نقاش نامی قرن نوزدهم هلند ۱۳) تبهکاران - انسان تاریخ‌ساز - ضمیر سوم ۱۴) مرسوم - زادگاه - دورگه ۱۵) برخی از این آب ماهی می‌گیرند! - شورترین دریاچه جهان.

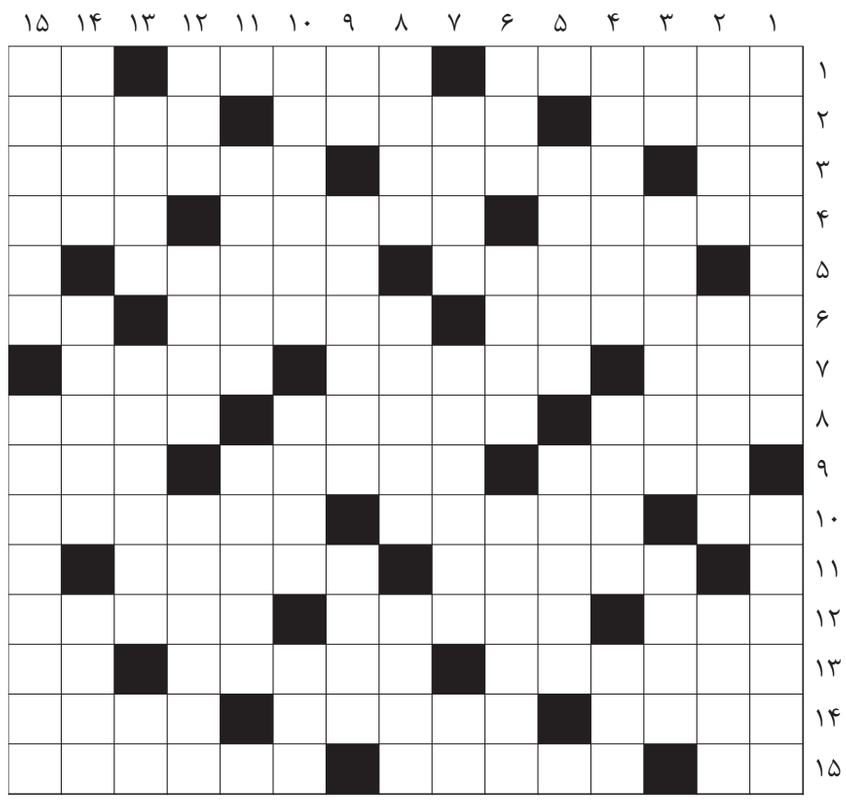

حل جدول عادی شماره ۵۳۲۴

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ا	ج	و	د	ا	ن	■	ک	ر	ن	ر	■	ج	م	غ
۲	س	ن	ج	ر	■	ا	ن	ژ	ی	و	گ	ر	ا	ف	ی
۳	ت	ب	■	ا	ک	ر	ا	■	ش	ب	ب	و	■	س	د
۴	ه	ی	چ	■	ا	ن	ا	م	■	ت	ا	ب	ی	د	ن
۵	ز	■	ن	ص	ف	ج	ه	ا	ن	■	ر	ا	س	■	و
۶	ا	د	ا	ر	ی	■	ل	ی	د	ر	■	ز	ی	و	ر
۷	س	ر	ی	ش	م	■	ل	ا	ی	م	■	ر	ی	و	■
۸	ر	ت	■	ح	ا	س	ب	■	ف	ن	د	ق	■	ز	ز
۹	س	■	م	ا	ژ	ا	ر	■	گ	ا	ن	ی	■	■	■
۱۰	و	ر	ا	ق	■	پ	ل	ا	ژ	■	گ	ا	ن	ی	و
۱۱	ل	■	ک	ن	ش	■	خ	ب	ی	ث	■	ن	ی	و	ت	ن
۱۲	ا	ی	و	ا	ن	ک	■	ن	ا	ر	س	■	ن	ی	ن	ر	■	و
۱۳	ل	و	■	د	ا	و	ر	■	گ	ا	م	ت	■	ی	ب
۱۴	ل	ی	ل	ی	و	م	چ	ن	و	ن	■	ک	ا	ن	و
۱۵	ه	و	ر	و	ه	ر	■	ب	ر	ه	و	ل	ن	ا	ک

حل جدول ویژه شماره ۵۳۲۴

	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ک	ا	م	ر	و	ن	■	ا	ن	ب	ا	■	م	ل	چ
۲	ل	ب	ا	د	■	م	ح	م	و	د	د	ر	و	ی	ش
۳	و	ر	■	ا	س	ک	ی	■	ف	ی	و	ز	■	س	م
۴	ز	ی	ج	■	ر	ی	و	ف	■	ل	ا	م	د	ه	ب
۵	ا	■	ا	ب	ش	ن	ا	س	ی	■	ر	ی	ه	■	ل
۶	پ	ا	ی	ا	ن	■	ن	و	ب	ت	■	ه	ب	و	ب
۷	■	ت	ر	ی	ا	ک	■	ق	ا	م	ت	■	ی	ی	ل
۸	ر	س	■	ا	س	ی	ب	■	ک	و	ب	■	■	م	ی
۹	ض	ا	د	■	ه	چ	و	غ	■	ن	ا	ر	و	ا	■
۱۰	ا	غ	ل	ا	■	ا	ب	ی	ب	■	ن	ا	ی	ر	ا
۱۱	غ	■	ا	ن	ه	■	و	ا	ل	ن	ب	س	ی	■	ش
۱۲	ب	ا	م	د	ا	د	■	ن	ب	ا	ت	■	ر	ش	ت
۱۳	ا	ی	■	ک	ل	م	ن	■	ش	ر	ن	گ	■	ی	و
۱۴	س	ن	ا	س	ت	پ	ا	ن	و	س	■	ن	ش	و	ر
۱۵	ی	ک	ه	■	ر	ا	ف	ت	■	ا	ز	د	ح	ا	م